

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 października 2018 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XII Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący SSO Hanna Flisikowska

Protokolant st. sekr. sąd. Anna Krzemińska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 18 października w Poznaniu

sprawy z powództwa **M. L., L. L. (1)**

przeciwko **E. Ś. (1), M. Ś. (1)**

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

1. Uznaje za bezskuteczną w stosunku do powodów:

a. umowę darowizny nieruchomości zawartą w dniu 20 czerwca 2012 r. pomiędzy J. Ś. (1) a K. C. przed notariuszem W. D., Repertorium A numer (...),

b. umowy przeniesienia na rzecz spółki z ograniczoną odpowiedzialnością przedmiotu aportu w tym nieruchomości zawarte w dniu 25 czerwca 2012 r. pomiędzy K. C. a (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P., wpisanej do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego w P. pod numerem KRS (...) przed notariuszem W. D., Repertorium A numer (...),

c. umowę nabycia udziałów w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w celu ich umorzenia oraz umowę przeniesienia udziału w prawie własności nieruchomości zawarte w dniu 21 listopada 2012 r. pomiędzy (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P., wpisanej do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego w P. pod numerem KRS (...) E. Ś. (1) zawartą przed notariuszem W. D., Repertorium A numer (...),

d. umowę nabycia udziałów w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w celu ich umorzenia oraz umowę przeniesienia udziału w prawie własności nieruchomości zawarte w dniu 28 listopada 2012 r. pomiędzy (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością wpisanej do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego w P. pod numerem KRS (...) M. Ś. (1) przed notariuszem W. C., Repertorium A numer (...)

co do wszystkich umów wymienionych w punktach a, b, c, d w zakresie w którym przedmiotem tych umów było prawo własności nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy (...) w P., VI Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o numerze (...) położonej w K. przy ul. (...), a to w celu ochrony wierzytelności powodów w kwocie 5.000.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 14 czerwca 2012 r. do dnia zapłaty i kosztami procesu w łącznej kwocie 37.617 zł, a która to wierzytelność jest stwierdzona nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym wydanym w dniu 25 czerwca 2012 r. przez Sąd Okręgowy w P., Wydział I Cywilny w sprawie o sygn. akt I(...), wyrokiem z dnia 14 października 2014 r. wydanym przez Sąd Okręgowy w P., Wydział I Cywilny w sprawie o sygn. akt I C (...) oraz wyrokiem Sądu Apelacyjnego w P. z dnia 10 maja 2016 r. wydanym w sprawie o sygn. akt. I ACa (...),

2. kosztami procesu obciąża w całości pozwanych, przy czym szczegółowe ich wyliczenie pozostawia referendarzowi sądowemu.

SSO Hanna Flisikowska

UZASADNIENIE

W pozwie wniesionym w dniu 27 czerwca 2016 r., następnie sprecyzowanym w piśmie procesowym z dnia 11 kwietnia 2017 r. powodowie M. L. i L. L. (1) reprezentowani przez profesjonalnego pełnomocnika wniosli o uznanie za bezskuteczne

w stosunku do powodów umowy:

- a. zawartej w dniu 20 czerwca 2012 r. pomiędzy J. Ś. (1) a K. C. przed notariuszem W. D., Rep. A nr (...)
- b. zawartej w dniu 25 czerwca 2012 r. pomiędzy K. C. a (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P., Rep. A nr (...)
- c. zawartej w dniu 21 listopada 2012 r. pomiędzy (...) Sp. z o.o. a pozwaną E. Ś. (1) zawartą przed notariuszem W. D., Rep. A nr (...)
- d. zawartej w dniu 28 listopada 2012 r. pomiędzy (...) Sp. z o.o. a pozwanym M. Ś. (1) zawarta przed notariuszem W. D., Rep. A nr (...)

których przedmiotem było prawo własności nieruchomości zapisanej w kw nr (...) położonej w K., a to w celu ochrony wierzytelności w kwocie 5.000.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 14 czerwca 2012 r. do dnia zapłaty i kosztami procesu w łącznej kwocie 37.617 zł, a które są stwierdzone nakazem zapłaty wydanym w dniu 25 czerwca 2012 r. przez Sąd Okręgowy w P. w sprawie o sygn. akt I Nc (...), wyrokiem Sądu Okręgowego w P. z dnia 14 października 2014 r., sygn. akt I C (...) oraz wyrokiem Sądu Apelacyjnego w P. z dnia 10 maja 2016 r. w sprawie o sygn. akt I (...), zasądzenie od pozwanych solidarnie na rzecz powodów kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz oddzielenie zabezpieczenia dla roszczenia powodów na czas trwania procesu poprzez ustanowienie wobec pozwanych zakazu zbywania i obciążania przysługujących im udziałów po 1/2 w prawie własności nieruchomości położonej w K. zapisanej w kw (...)/.

Uzasadniając powyższe roszczenie pełnomocnik powodów wskazał, że J. Ś. (1) jest dłużnikiem solidarnym powodów M. i L. L. (1). Podał, że powodom przysługuje wobec dłużnika wierzytelność w kwocie 5.000.000 zł płatna wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 14 czerwca 2012 r. do dnia zapłaty oraz wierzytelność uboczna w kwocie 37.617 zł z tytułu kosztów procesu, a które to wierzytelności są stwierdzone ww. tytułami egzekucyjnymi. Dalej podał, że w dniu 20 czerwca 2012 r., a więc po doręczeniu dłużnikowi wezwań do wykupu weksli i po upływie ich płatności, J. Ś. (1) umową darowizny przeniósł na swoją córkę K. C. całe przedsiębiorstwo pod firmą (...), w skład którego wchodziło również prawo własności ww. nieruchomości położonej w K.. Następnie podał, że w dniu 25 czerwca 2012 r. K. C. wniosła aportem do (...) Sp. z o.o. całe przedsiębiorstwo, w tym przedmiotową nieruchomość. Kolejno wskazał, w dniu 21 listopada 2012 roku (...) sp. z o.o. przeniosła na żonę dłużnika powodów – pozwaną E. Ś. (1) udział wynoszący 1/2 przedmiotowej nieruchomości w zamian za nabyte od niej i umorzone udziały własne, które zostały przez nią nabyte tego samego dnia. Następnie wskazał, że w dniu 21 listopada 2012 r. pozwany M. Ś. (1) (syn dłużnika) nabył udziały w spółce (...) sp. z o.o. w drodze darowizny, a następnie w dniu 28 listopada 2012 r. spółka przeniosła na niego w zamian za nabyte od niego i umorzone własne udziały własność 1/2 nieruchomości. W ocenie pełnomocnika powodów, pozwany jako syn dłużnika oraz pozwana jako jego żona i jako osoby mu bliskie wiedziały, że umowa darowizny z dnia 20 czerwca 2012 r. została przez niego dokonana w celu pokrzywdzenia wierzycieli. (k. 2- 15;331-336)

Postanowieniem z dnia 31 maja 2017 r. tut. sąd udzielił zabezpieczenia dochodzonemu przez powodów roszczeniu przez ustanowienie zakazu zbywania i obciążania przysługującym pozwanym udziałom 1/2 w prawie własności

przedmiotowej nieruchomości (k.348-352). Powyższe postanowienie zostało utrzymane w mocy postanowieniem Sądu Apelacyjnego w P. z dnia 16 sierpnia 2017 r., sygn. akt I Acz (...) (k.407- 411).

W odpowiedzi na pozew z dnia 13 czerwca 2017 r. pozwana E. Ś. (1) reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie solidarnie od powodów na rzecz pozwanej zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych i opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł (k.371).

W uzasadnieniu odpowiedzi na pozew pełnomocnik pozwanej wskazał, że zaskarżona czynności nie została dokonana przez dłużnika z pokrzywdzeniem wierzycieli (powodów), albowiem dłużnik wskutek zaskarżonej czynności prawnej nie stał się niewypłacalny

w wyższym stopniu, aniżeli miało to miejsce przez byciem nieruchomości. Wskazał, że przedmiotowa nieruchomość obciążona jest hipotekami, których łączna wartość przewyższa jej wartość. Dodatkowo podał, że pomimo że powodowe w dalszym ciągu legitymują się tytułem wykonawczym w postaci nakazu zapłaty wydanym przez Sąd Okręgowy w P. z dnia 25 czerwca 2013 r., to jednak dłużnik w dalszym ciągu kwestionuje jej zasadność albowiem od wyroku Sądu Apelacyjnego w P. z dnia 20 maja 2016 roku oddalającej apelację dłużnika została wniesiona skarga kasacyjna (k.372-376).

W odpowiedzi na pozew z dnia 21 czerwca pozwany M. Ś. (1), reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie solidarnie od powodów kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych i opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł (k.393).

W uzasadnieniu odpowiedzi na pozew pełnomocnik pozwanego przytoczył argumentację jak w odpowiedzi na pozew pozwanej E. Ś. (1) (k.394-398).

W wykonaniu zobowiązania sądu z dnia 7 września 2017 r. w piśmie z dnia 15 września 2017 r. pełnomocnik pozwanych ustosunkowując się w całości do żądań strony powodowej, tj. również w zakresie umów z dnia 20 czerwca 2012 roku oraz z dnia 25 czerwca 2012 roku, wniósł o oddalenie powództwa w całości (k.417, 447- 456).

Uzasadniając swoje stanowisko pełnomocnik podał między innymi, że zaskarżone czynności prawne nie zostały dokonane z pokrzywdzeniem wierzycieli, a nieruchomości wchodzące w skład darowanego przedsiębiorstwa zarówno w dniu 20 czerwca 2012 r. i 25 czerwca 2012 r. obciążone były hipotekami (k.447-458).

Na dalszym etapie postępowania strony podtrzymały swoje stanowiska procesowe w sprawie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

D. powodów J. Ś. (1) wystawił 4 weksle in blanco opiewające na kwotę 500.000 zł oraz jeden weksel in blanco na kwotę 3.000.000 zł. W każdym z weksli pozwany wpisał cyfrą sumę wekslową oraz powodów jako remitentów poprzez podanie imion M. i L. oraz ich nazwiska L., klauzulę „bez protestu” oraz miejsce płatności weksli K. przy ul. (...).

Kolejno w dniach 9 marca 2012 r., 19 marca 2012 r., 22 marca 2012 r., 29 marca 2012 r., 6 czerwca 2012 r. powodowie uzupełnili wszystkie weksle, oznaczając datę płatności na dzień 13 czerwca 2012 r. Pismami z dnia 6 czerwca 2012 r. pełnomocnik powodów wezwał dłużnika do zapłaty na rzecz powodów zobowiązań wekslowych opiewających w sumie na kwotę 5.000.000 zł w terminie do 13 czerwca 2012 r.

Dowód: weksle (k.34-38), wezwania do zapłaty pełnomocnika powodów skierowane do J. Ś. (1) (k.39-43); częściowo zeznania świadka J. Ś. (1)

Nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 25 czerwca 2012 r. Sąd Okręgowy w P. nakazał J. Ś. (1) (dalej dłużnikowi) aby zapłacił solidarnie z weksla na rzecz powodów kwotę 5.000.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 14 czerwca 2012 r. do dnia zapłaty wraz z kwotą 69.717 zł tytułem kosztów postępowania nakazowego.

Dowód: kserokopia nakazu zapłaty z dnia 25 czerwca 2012 r. (k.18);

Umową darowizny z dnia 20 czerwca 2012 r., Repertorium A numer (...) dłużnik przeniósł na swoją córkę K. C. całe przedsiębiorstwo pod firmą (...), w skład którego wchodziło również prawo własności nieruchomości położonej w K., wpisanej w księdze wieczystej nr (...) (dalej Nieruchomością).

Umową przeniesienia na rzecz spółki z ograniczoną odpowiedzialnością przedmiotu aportu z dnia 25 czerwca 2012 r., Repertorium A numer (...) K. C. wniosła aportem do (...) Sp. z o.o. całe przedsiębiorstwo, w tym przedmiotową Nieruchomość. Spółkę (...) Sp. z o.o. reprezentował przy tej czynności J. Ś. (2), pełniący w tamtym czasie funkcję prezesa zarządu.

Umową nabycia udziałów w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w celu ich umorzenia oraz umową przeniesienia udziału w prawie własności nieruchomości z dnia 21 listopada 2012 roku, Repertorium A numer (...) sp. z o.o. reprezentowana przez K. C. przeniosła na żonę dłużnika – pozwaną E. Ś. (1) udział wynoszący 1/2 przedmiotowej (...) w zamian za nabyte od niej i umorzone udziały własne.

W dniu 28 listopada 2012 r. (...) sp. z o.o. reprezentowana przez K. C. na mocy umowy nabycia udziałów w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w celu ich umorzenia oraz umowy przeniesienia udziału w prawie własności nieruchomości, Repertorium a numer (...) przeniosła na pozwanego M. Ś. (1) w zamian za nabyte od niego i umorzone własne udziały, własność 1/2 (...).

Dowód: akt notarialny z dnia 20 czerwca 2012 r., Repertorium A numer (...) (k.21-33), akt notarialny z dnia 25 czerwca 2012 r., Repertorium A numer (...) (k.267-274), akt notarialny z dnia 21 listopada 2012 r. Repertorium A numer (...) (k.275-280), akt notarialny z dnia 28 listopada 2012 r., Repertorium A numer (...) (k. 281-287); odpis księgi wieczystej Nieruchomości nr (...) (k.310-314); częściowo zeznania świadka J. Ś. (1) (k.580) zeznania świadka K. C.

K. G. jest córką dłużnika. E. Ś. (2) jest córką dłużnika, a M. Ś. (2) jego synem.

Niesporne

Wyrokiem z dnia 14 października 2014 r. wydanym w sprawie o sygn. akt I C(...) Sąd Okręgowy w P. utrzymał ww. nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 25 czerwca 2012 r., o sygn. akt I Nc (...) w części obejmującej zasądzenie od dłużnika na rzecz powodów solidarnie kwoty 5.000.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 14 czerwca 2012 r. do dnia zapłaty, uchylił ww. nakaz z zapłaty w pozostałej części obejmującej rozstrzygnięcie o kosztach procesu oraz kosztami procesu obciążył dłużnika w całości i na tej podstawie zasądził od niego na rzecz powodów solidarnie kwotę 32.217 zł, w tym kwotę 7.217 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego. Powyższy wyrok został utrzymany w mocy Wyrokiem Sądu Apelacyjnego w P. z dnia 10 maja 2016 r., sygn. akt I ACa (...), w który sąd zasądził od dłużnika na rzecz powodów również kwotę 5.400 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Dowód: kserokopia wyroku Sądu Okręgowego w P.z dnia 14 października 2014 r, sygn. akt I C (...) r. (k.19); kserokopia wyroku Sądu Apelacyjnego w P. z dnia 10 maja 2016 r., sygn. akt I ACa (...) (k.20),

W dniu 30 czerwca 2016 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym (...) w P. Z. G. postanowieniem umorzył postępowanie egzekucyjne wobec bezskuteczne prowadzonej egzekucji wobec dłużnika z wniosku powodów.

Dowód: zawiadomienie z dnia 30 stycznia 2015 r. (k.252), postanowienie Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym (...) w P. Z. G. z dnia 30 czerwca 2016 r., sygn. akt KM (...)

Wartość rynkowa (...) według stanu nieruchomości w okresie od czerwca 2012 r. do listopada 2012 r. oraz cen od czerwca 2012 r. do listopada 2012 r. wynosiła 1.694.434 zł. Nieruchomość była obciążona hipotekami umownymi kaucyjnymi o łącznej wartości 1.185.900 zł na rzecz (...) Banku S.A, Oddział I w P..

Wartość rynkowa (...) według stanu nieruchomości oraz cen na dzień 22 marca 2018 r. wynosiła 1.754.751 zł. Nieruchomość jest obciążoną hipotekami umownymi o łącznej wartości 1.185.900 zł na rzecz (...) Banku S.A, Oddział I w P..

Dowód: opinia biegłego (...) z dnia 22 marca 2018 r. (k.624-656) wraz z ustną oraz pisemną opinią uzupełniającą (k.689-691,717), częściowo zeznania świadka J. Ś. (1) (k.580), odpis księgi wieczystej Nieruchomości nr (...) (k.310-314)

Powyższy stan faktyczny sąd ustalił na podstawie wyżej powołanych dowodów:

Powyższy stan faktyczny sąd ustalił na podstawie powołanych wyżej **dokumentów** oraz ich kserokopii znajdujących się w aktach. Wiarygodność kserokopii dokumentów nie budziła wątpliwości sądu. Mimo, że kserokopia nie jest dokumentem, a stanowi jedynie element twierdzenia strony o istnieniu dokumentu o treści odpowiadającej kserokopii, to w niniejszej sprawie żadna ze stron nie podniosła zarzutów kwestionujących zarówno istnienie określonych dokumentów, jak i treści w nich zawartych.

Zeznaniom **świadka J. Ś. (1)(k.580)** sąd nadał przymiot wiarygodności jedynie w zakresie w jakim pozostawały one zgodne z ustalonym w sprawie stanem faktycznym oraz pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w aktach sprawy. W ocenie sądu zeznania świadka było niespójne oraz lakoniczne. Świadek bowiem nie pamiętał szczegółów toczącego się wobec niego postępowania sądowego o zapłatę kwoty 5.000.000 zł, co stoi w sprzeczności z zasadami logiki oraz doświadczenia życiowego. Trudno bowiem przyjąć, że dana osoba nie wie lub nie pamięta, że wobec niej dochodzone były procesie sądowym roszczenie o zapłatę kwoty opiewającej na 5.000.0000 zł. W szczególności sąd nie dał wiary zeznaniom świadka, iż w chwili zawierania umowy darowizny z dnia 20 czerwca 2012 r. nie wiedział on o przysługującej powodowi wierzytelności. Powyższe twierdzenia świadka stoją bowiem w sprzeczności z wiarygodnymi w sprawie dokumentami w postaci weksli oraz wezwań do zapłaty sumy wekslowej skierowanych do świadka i datowanych na dzień 6 czerwca 2012 r, a więc na dwa tygodnie przed dokonaniem przez świadka zaskarżonej czynności prawnej.

W ocenie sądu zeznania świadka **K. C. (k.607)** należało uznać za wiarygodne, jednakże niemające większego znaczenia dla ustalenia stanu faktycznego oraz rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie. Świadek co prawda przyznała, że w na podstawie umowy z dnia 20 czerwca 2012 r. otrzymała Nieruchomość, a następnie że spółka (...), którą reprezentowała, przeniosła w zamian na nabyte od pozwanego M. Ś. (1) i umorzone udziały prawo własności (...) w wysokości 1/2 udziału. W ocenie sądu nieprzydatne dla niniejszej sprawy były obszernie zeznania świadka dotyczące okoliczności problemów finansowych (...) Sp. z o.o. Powodowie dysponują bowiem prawomocnym tytułem wykonawczym, z których wynika ich wierzytelność względem dłużnika. Nadto pokrewieństwo świadka z dłużnikiem stwarza domniemanie, że wiedziała ona że umowa darowizny z dnia 20 czerwca 2012 r., a następnie szereg kolejnych zaskarżonych czynności prawnych, których przedmiotem była Nieruchomość następowały z pokrzywdzeniem powodów.

Za nieprzydatne dla dokonania ustaleń stanu faktycznego oraz decyzji sądu przy ferowaniu wyroku miały również zeznania świadka **D. W. (k.607)**. Świadek przytoczył bowiem okoliczności dotyczącego dokonania wadliwego sporządzenia sprawozdania finansowego (...) Sp. z o.o. za rok 2011 i 2012 r oraz jego skutków. W ocenie sądu powyższe zeznania nie mają żadnego znaczenia dla ustalenia odpowiedzialności pozwanych jako dłużników pauliańskich.

Za w pełni przydatną dla rozstrzygnięcia sprawy sąd uznał **opinię biegłego sądowego rzeczoznawcy majątkowego R. D. z dnia 22 marca 2018 roku wraz z ustną oraz pisemną opinią uzupełniającą (k. 624-656,689-691,717)**. Biegły sporządził swoje opinie w sposób fachowy, rzetelny i staranny. Opinia została wydana z wykorzystaniem wiedzy specjalistycznej, a wywody w niej zawarte zostały sformułowane w sposób spójny oraz logiczny. Opinia w całości odpowiadała na pytanie zawarte w tezie dowodowej, tj. na okoliczność ustalenia wartości (...) w okresie od czerwca do listopada 2012 r. oraz w chwili wykonania opinii, uwzględniając w tych okresach obciążenia hipoteczne ustanowione na (...).

Powyższa opinia została zakwestionowana przez stronę pozwaną w piśmie z dnia 9 maja 2018 r. Biegły ustosunkował się w sposób wyczerpujący do wszystkich zarzutów pełnomocnika pozwanych zarówno w pisemnej opinii uzupełniającej z dnia 15 lipca 2018 r. oraz na rozprawie w dniu 6 września 2018 r. Biegły wyjaśnił między innymi, że pod określeniem „braku stosownej dokumentacji” miał na uwadze jedynie projekt techniczny oraz pozwolenie na budowę (...), które nie były niezbędne dla wydania opinii. Biegły wyjaśnił, że zwracał się o tę dokumentację zarówno do pozwanych jak i odpowiednich urzędów, jednakże bezskutecznie. W ostateczności oparł swoją opinię na wystarczającym materiale dokumentacyjnym pozwalającym na wydanie opinii, tj. zapisami w księdze wieczystej, wypisem z ewidencji gruntów, mapą zasadniczą, ustaleniami planistycznymi oraz decyzją o wymiarze podatku od nieruchomości. Biegły w wyczerpujący sposób przedstawił również w jakiś sposób dokonał oceny stanu technicznego (...). Nadto biegły stanowczo oraz jasno wyjaśnił dlaczego wartość ustanowionych hipotek nie ma wpływu na wartość (...), podając że może to mieć co najwyżej wpływ na przepływ finansowy pomiędzy stronami. Biegły wytłumaczył również na czym polega metodę wyceny (...), która znalazła pełną aprobatę sądu.

Podsumowując powyższe uwagi, złożone w sprawie opinie biegłego sądowego R. D. nie nasunęły sądowi żadnych zastrzeżeń z punktu widzenia kryteriów oceny tego środka dowodowego i stanowiły dla sądu podstawę ustaleń faktycznych oraz rozstrzygnięcia.

Sąd zważył co następuje:

Powództwo o uznanie za bezskuteczną czynności na podstawie art. 527 k.c w zw. z art. 531 § 2 k.c. zostało wniesione przeciwko E. Ś. (1) oraz M. Ś. (1) w zakresie nieruchomości, która była przedmiotem darowizny dokonanej na podstawie umowy z dnia 20 czerwca 2012 r. przekazanej przez J. Ś. (1) (dłużnika) swojej córce K. C.. Przedmiotowa nieruchomość położona w K., dla której Sąd Rejonowy(...) w P. prowadzi księgę wieczystą o numerze (...) (dalej (...)) wchodziła

w skład przedsiębiorstwa prowadzonego przez dłużnika. W następstwie podjętych czynności przez K. C. na mocy umowy z dnia 26 czerwca 2012 r. a następnie przez spółkę (...) Sp. z o.o. (reprezentowaną przez K. C.) na mocy umów z dnia 21 listopada 2012 r. oraz umowy z dnia 28 listopada 2012 roku, własność (...) została przeniesiona na pozwanych E. Ś. (1) oraz M. Ś. (2) w udziałach po 1/2.

Sąd w tym miejscu wskazuje, że kwestia uznania bezskuteczności dwóch pierwszych czynności, tj. umowy darowizny z dnia 20 czerwca 2012 r. oraz umowy z dnia 26 czerwca 2012 r. przeniesienia przedmiotu aportu do spółki obejmującego przedmiotową Nieruchomość są przedmiotem rozpoznania przez tutejszy sąd w sprawie toczącej się pod sygnaturą akt XII C (...). Podkreślić jednakże należy, że w niniejszej sprawie nie zachodzi jedna z przesłanek uzasadniających odrzucenie pozwu na podstawie art. 199 §1 pkt 2 k.p.c (zawisłość sprawy) albowiem postępowanie toczące się pod sygnaturą akt XII C (...) dotyczy innych pozwanych – bezpośrednich stron ww. umów z dnia 20 czerwca 2012 r. oraz z dnia 26 czerwca 2018 r. - (...) Sp. z o.o. w P. oraz K. Ś..

Kwestia badania bezskuteczności uznania ww. umów z dnia 20 czerwca 2012 r. oraz z dnia 26 czerwca 2012 r. za bezskuteczne również w niniejszym postępowaniu znajduje swoje uzasadnienie w roszczeniu strony powodowej, ostatecznie sprecyzowanej przez pełnomocnika powoda na rozprawie w dniu 23 listopada 2017 r (k.575). Pełnomocnik powodów wyjaśniając sposób sprecyzowania roszczenia w taki sposób, odniósł się do niejednolitego orzecznictwa Sądu Najwyższego w przedmiocie powództwa ze skargi paulińskiej wytoczonego bezpośrednio przeciwko osobie na rzecz której osoba trzecia rozporządziła uzyskaną korzyścią (art. 531 § 2 k.c). W związku z tak sformułowanym żądaniem, sąd był obowiązany badać bezskuteczność wszystkich ww. czterech umów, których przedmiotem było rozporządzenie przedmiotową Nieruchomością.

Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 22 marca 2017 r., III CSK (...) w sprawach, których dotyczy art. 531 § 2 KC zakres przesłanek uznania czynności prawnej za bezskuteczną wobec powoda ze skutkiem przewidzianym w art. 532 KC jest co do zasady szerszy. Uwzględnienie powództwa zaskarżającego czynność prawną, którą osoba trzecia rozporządziła korzyścią uzyskaną od dłużnika na rzecz kolejnej osoby, zależy w pierwszej kolejności od wykazania wynikających z art. 527 § 1 KC przesłanek uzasadniających uznanie bezskuteczności czynności prawnej

dłużnika przysparzającej korzyść osobie trzeciej. Mając na uwadze powyższe orzeczenie oraz sposób ostatecznie sformułowanego przez stronę powodową roszczenia, sąd uznał że zasadność przedmiotowego powództwa zależy od spełnienia wszystkich przesłanek określonych zarówno w art. 527 § 1 k.c jak i w art. 531 § 2 k.c.

Zgodnie z orzeczeniem Sądu Apelacyjnego w K.z dnia 19.04.2016 roku (I ACa (...)) oraz licznymi opiniami doktryny (Kodeks cywilny. Komentarz. Edward Gniewek, Piotr Machnikowski, wydanie 7, Wydawnictwo CH Beck, Kodeks cywilny. Tom I Komentarz pod redakcją K. Pietrzykowskiego wydanie 3, Wydawnictwo CH Beck) oraz literalnym brzmieniem przepisu art. 527 § 1 kodeksu cywilnego przesłankami do uznania powództwa ze skargi pauliańskiej są:

- a) dokonanie przez dłużnika z osobą trzecią czynności prawnej, na skutek której osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową oraz doszło do pokrzywdzenia wierzycieli,
- b) działanie dłużnika ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli,
- c) wiedza lub możliwość (przy zachowaniu należytej staranności) dowiedzenia się o tym przez osobę trzecią.

Przesłanki te muszą zostać spełnione łącznie, z zastrzeżeniem, iż przesłanka z pkt c) nie musi być spełniona w przypadku, gdy osoba trzecia uzyskała korzyść bezpłatnie (np. w drodze darowizny). Wówczas jej wiedza o działaniu dłużnika celem pokrzywdzenia wierzycieli, nie jest konieczna do uznania takiej czynności za bezskuteczną. Przesłanki te muszą zostać udowodnione przez wierzyciela zgodnie z art. 6 k. c. W przedmiotowej sprawie uznanie bezskuteczności czynności może być orzeczone wobec osób czwartych/piątych zgodnie z art. 531 § 2 - w wypadku, gdy osoba trzecia rozporządziła uzyskaną korzyścią, wierzyciel może wystąpić bezpośrednio przeciwko osobie, na której rzecz rozporządzenie nastąpiło, jeżeli osoba ta wiedziała o okolicznościach uzasadniających uznanie czynności dłużnika za bezskuteczną albo jeżeli rozporządzenie było nieodpłatne.

Wskazać nadto należy, że dodatkową oczywistą przesłanką wskazywaną w doktrynie jest nadto istnienie wierzytelności. W niniejszej sprawie wierzytelność ta wynika z prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu wydanego w sprawie o sygn. akt I C (...), w którym to wyroku sąd utrzymał w mocy nakaz zapłaty z dnia 25 czerwca 2012 r., sygn. akt I Nc (...) w części obejmującej zasądzenie od dłużnika na rzecz powodów kwoty 5.000.000 zł oraz zasądził od dłużnika na rzecz powodów solidarnie tytułem kosztów procesu w kwocie 32.217 zł. Sąd podkreśla, że wbrew twierdzeniom pełnomocnika pozwanych powyższe orzeczenie jest prawomocne, a Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skarga kasacyjnej wniesionej od wyroku Sądu Apelacyjnego w P. z dnia z dnia 10 maja 2016 r., sygn. akt I ACa (...). Powyższe potwierdza oświadczenie pełnomocnika powodów złożone na rozprawie w dniu 7 września 2017 r. (k.417), które nie zostało zakwestionowane przez stronę pozwaną.

Odnosząc się więc do przesłanek określonych w art. 527 § 1 k.c sąd wskazuje, że w niniejszej sprawie została spełniona pierwsza z nich polegająca na dokonaniu przez dłużnika z osobą trzecią czynności prawnej, na skutek której osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową oraz na skutek której doszło do pokrzywdzenia wierzycieli. D. umową darowizny przeniósł na swoją córkę K. C. całe przedsiębiorstwo pod firmą (...), w tym (...), a w dalszej kolejności doszło do przeniesienia własności m. in. (...) na rzecz spółki (...) sp. z o. o. (wniesienie aportem), która to spółka w zamian za nabyte udziały przekazała własność (...) pozwanym E. Ś. (2) oraz M. Ś. (2). W wyniku tych czynności osoby trzecie i dalsze niewątpliwie uzyskały korzyść majątkową. W ostateczności równie pozwani w wyniku tych dalszych czynności otrzymali Nieruchomość.

Spornym w niniejszej sprawie było spełnienie drugiej części tejże przesłanki, polegającej na pokrzywdzeniu wierzycieli. Przez pokrzywdzenie wierzycieli rozumie się niewypłacalność dłużnika lub jego pogłębienie, czyli taką sytuację, w której dłużnik nie jest w stanie wywiązywać się ze swoich zobowiązań finansowych. Sama niewypłacalność oznacza taki stan majątku dłużnika, w którym egzekucja prowadzona wobec dłużnika nie może przynieść zaspokojenia wierzyciela. D. G. - Ś. wybył się wskutek darowizny de facto wszystkich składników majątku, w tym przedmiotowej (...).

W związku z tym powodowie nie mogli zaspokoić się również z innych składników majątku dłużnika. Pozwani argumentują, że do takiego pokrzywdzenia wierzycieli nie doszło, gdyż przedmiotowa Nieruchomość jest obciążona

hipotekami na rzecz banku i w związku z tym, nawet w przypadku, gdyby nie doszło do darowizny, powodowie nie mogliby zaspokoić się z przedmiotowej (...), gdyż wierzyciel hipoteczny ma pierwszeństwo przed innymi wierzycielami. Trudno jednak zgodzić się z taką argumentacją. Po pierwsze, zaznaczyć z całą stanowczością należy, iż wpisy hipoteki nie świadczą jeszcze o tym, że powodowie nie będą w stanie dochodzić swoich wierzytelności z (...). Nie można bowiem z góry przyjąć, że kredyt nie zostałby spłacony i bank dochodziłby swojej wierzytelności poprzez egzekucję (...) (wyrok Sądu Okręgowego we W., I C (...) z dnia 12.01.2015 roku). Banki, co do zasady, w ostateczności dochodzą swoich wierzytelności w drodze egzekucji z nieruchomości, gdyż przed sięgnięciem do tego typu rozwiązań próbują innych metod celem dochodzenia roszczeń z tytułu niespłaconego kredytu. Dodatkowo w tej sprawie należy uwypuklić, iż na żadnym etapie postępowania nie wykazano, iż wierzytelność z tytułu kredytu względem banku nie jest spłacana i że jest prowadzona jakakolwiek egzekucja w tym zakresie. W konsekwencji można więc przyjąć, że wierzytelność z tytułu kredytu przez cały czas była spłacana, a co za tym idzie kwota ewentualnej wierzytelności dochodzonej przez bank byłaby niższa niż ujawnione w księdze wieczystej hipoteki. Dodatkowo należy podkreślić, że wielkość hipotek ujawnionych w księdze wieczystej nieruchomości (...) nie może być utożsamiana z wielkością jego długu w stosunku do innych wierzycieli (wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 16.03.2017 roku I ACa (...)). Ponadto wycena (...) sporządzona przez rzeczoznawcę majątkowego R. D. szacuje wartość (...) na kwotę 1.694.434,00 PLN (w okresie od czerwca 2012 do listopada 2012). Natomiast kwota hipotek wpisanych na (...) opiewa na łączną kwotę 1.185.900,00 PLN. Przyjmując nawet, że doszłoby do jakiegokolwiek egzekucji z (...) na rzecz wierzyciela hipotecznego, powodom nadal pozostałaby znaczna kwota celem zaspokojenia swoich wierzytelności. Wskazać też w tym miejscu trzeba, iż wpis hipotek na rzecz banków zazwyczaj jest wyższy niż wierzytelność, którą one zabezpieczają. Możliwość tylko częściowego zaspokojenia się z przedmiotu zaskarżonej czynności dlatego, że jest on obciążony hipoteką na rzecz innej wierzytelności uprzywilejowanej, nie ogranicza więc uprawnień do zaskarżenia skargą paulińską całej czynności, a nie tylko tej jej części, która odpowiada możliwości zaspokojenia. Wierzyciel ma prawo domagać się także w takiej sytuacji uznania bezskuteczności czynności prawnej w całości i ze względu na całą swoją wierzytelność (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15.06.2007 roku II CSK (...)). Podnieść należy, że przedstawiona wycena (...) wskazuje również na obecną wartość, która wynosi 1.754.751,00 PLN, a więc jest jeszcze wyższa, więc gdyby dłużnik nie dokonał darowizny (...) stan jego majątku uległby zwiększeniu. Przyjmując więc należy, że wskutek tych czynności nastąpiło pogorszenie sytuacji majątkowej dłużnika. Można więc wykazać związek przyczynowy między czynnością dłużnika a pokrzywdzeniem powodów, gdyż w wyniku tej czynności doszło do uniemożliwienia zaspokojenia powodów z (...).

Nadto również przeprowadzone postępowanie egzekucyjne wobec dłużnika udowodniło, że nie posiada on żadnego majątku. Jednym z dowodów niewypłacalności dłużnika jest zaś nieskuteczność prowadzonej przeciwko niemu egzekucji (wyrok Sądu Okręgowego w Gdańsku, III Ca (...) z dnia 17.10.2012 roku). Podkreślić w tym miejscu należy, że jak wynika ze złożonych do akt sprawy pism od Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym (...) w P. Z. G. z dn. 30 stycznia 2015 r. (k.252) oraz postanowienia Komornika Sądowego z dn. 30 czerwca 2016 r. o umorzeniu postępowania egzekucyjnego z powodu jego bezskuteczności (k.253) w sprawie KM (...), darowanie przedsiębiorstwa niewątpliwie miało wpływ na stopień niewypłacalności dłużnika, a w rezultacie na szkodę interesu wierzycieli i zmniejszenie szansy czy też nawet uniemożliwienie wyegzekwowania należnego roszczenia.

Wobec powyższego w ocenie sądu przesłanka przybliżona w pkt a) została spełniona.

Kolejną przesłanką określoną w pkt b) jest fakt, by dłużnik miał świadomość działania z pokrzywdzeniem wierzycieli. Działanie dłużnika ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli ma natomiast miejsce wówczas, gdy dłużnik zdaje sobie sprawę, że dokonanie danej czynności może spowodować niemożność zaspokojenia wierzycieli z należącego do wierzyciela majątku. Świadomość pokrzywdzenia musi istnieć w chwili dokonywania czynności (wyrok Sądu Okręgowego w G., III Ca (...) z dnia 17.10.2012 roku). Świadomość oznacza również, że dłużnik w chwili dokonywania czynności był poczytalny i wiedział, że wskutek jego działań może dojść do pokrzywdzenia powodów. D., składając zeznania przed tutejszym sądem (w przedmiotowej sprawie jako świadek), twierdził, że nie pamiętał, by był coś winny powodom. Jednocześnie podnosił, że od 2010 roku były planowane poszczególne czynności w związku ze zmianą stylu życia dłużnika oraz, że plany te były przynajmniej częściowo znane powodom. Trudno jednak zgodzić

się z taką argumentacją w aspekcie całej sprawy. Po pierwsze weksle zostały wystawione przez dłużnika na zlecenie powodów w 2012 roku. Przyjmując, że weksle zostały wystawione na łączną kwotę 5.000.000,00 PLN, trudno dać wiarę twierdzeniom dłużnika, że nie miał świadomości co do tego zobowiązania i o nim nie pamiętał. Jednocześnie pismem z dnia 6 czerwca 2012 roku, a więc przed datą dokonania kwestionowanych czynności, dłużnik został wezwany do zapłaty wierzytelności wekslowych. Po drugie, bez wpływu na całą sytuację ma fakt, że powód M. L. znał plany, które podobno istniały już w 2010 roku. W tamtym czasie nie był on wierzycielem pana J. Ś. (2). Natomiast należy też zaznaczyć, iż o świadomości pokrzywdzenia wierzycieli można mówić wtedy, gdy dłużnik zdaje sobie sprawę, że wskutek dokonania czynności prawnej może spowodować niemożność zaspokojenia się wierzycieli z jego majątku. Pokrzywdzenie wierzycieli nie musi być zamiarem dłużnika. Wystarczy, że dłużnik takie pokrzywdzenie przewidywał w granicach ewentualności. Jednocześnie świadomość pokrzywdzenia wierzycieli musi istnieć w chwili dokonywania czynności prawnej (wyrok Sądu Okręgowego w Słupsku z dnia 31.01.2018 roku I C (...)). Dla sprawy nie ma znaczenia czy powód znał plany dłużnika i cokolwiek o nich wiedział. D., dokonując kwestionowanych czynności w niedługim terminie po wezwaniu go do zapłacenia wierzytelności wekslowej, mógł przewidywać, że działania te mogą powodować pokrzywdzenie powodów. Rozważając kwestie świadomości dłużnika ciężar należy oprzeć na świadomości możliwości wystąpienia pokrzywdzenia wierzyciela. Nie musi wcale wystąpić zamiar pokrzywdzenia. W powyższej sprawie należy więc uznać, że dłużnik miał świadomość pokrzywdzenia powodów. Mając na względzie powyższe, przesłanka w pkt b) została spełniona.

Przesłanka zawarta w pkt c) dotycząca wiedzy lub możliwości (przy zachowaniu należytej staranności) dowiedzenia się o tym przez osobę trzecią jest w tym przypadku przyjęta jako domniemanie prawne zawarte w § 3 art. 527 k.c. zgodnie z którym jeżeli wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli uzyskała korzyść majątkową osoba będąca w bliskim z nim w stosunku, domniemywa się, że osoba ta wiedziała, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Wierzyciel na podstawie tego przepisu zostaje więc zwolniony od obowiązku dowodzenia, iż osoba trzecia wiedziała o tym, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Musi jedynie udowodnić istnienie bliskiego stosunku między dłużnikiem a osobą trzecią. Wierzyciel w tym wypadku obowiązany jest tylko do wykazania stosunku bliskości, a rzeczą osoby trzeciej jest wykazanie w drodze przeciwdowodu, że nie miał wiedzy o działaniu dłużnika ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela (wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 21.02.2014 roku I ACa(...)). Bliska więź prawnorodzinna może stanowić jednak podstawę domniemania faktycznego, iż dane osoby pozostają ze sobą w bliskim stosunku w rozumieniu art. 527 § 3 k.c. W przedmiotowej sprawie (przy pierwszej czynności) dłużnik - J. Ś. (2) darował swojej córce K. C. całe swoje przedsiębiorstwo, w tym Nieruchomość. W sytuacji gdy bezpłatne korzyści przypadają osobom bliskim dłużnika, należy zastosować wyłącznie art. 528 k.c. jako przepis dalej idący, z pominięciem art. 527 § 3 k.c., a wnioski dowodowe zmierzające do obalenia domniemania z art. 527 § 3 k.c. winny ulec oddaleniu jako dotyczące faktów niemających znaczenia dla sprawy (wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 03.03.2016 roku I ACa (...)). W konsekwencji biorąc pod uwagę powyższe również przesłanka z pkt c) została spełniona.

W ocenie sądu w niniejszej sprawie zostały również spełnione przesłanki określone w art. 531 § 2 k.c. w stosunku do każdego z pozwanych. Zgodnie z przytoczonym przepisem w wypadku gdy osoba trzecia rozporządziła uzyskaną korzyścią, wierzyciel może wystąpić bezpośrednio przeciwko osobie, na której rzecz rozporządzenie nastąpiło, jeżeli osoba ta wiedziała o okolicznościach uzasadniających uznanie czynności dłużnika za bezskuteczną albo jeżeli rozporządzenie było nieodpłatne. Innymi słowy przesłankami warunkującymi uwzględnienie powództwo ze skargi pauliańskiej w stosunku do kolejnych osób (czwartych, piątych) jest spełnienie dwóch dodatkowych przesłanek : rozporządzenie uzyskaną korzyścią przez osobę trzecią oraz wiedza kolejnych osób bądź nieodpłatność rozporządzenia.

Odnosząc powyższe na kanwę niniejszej sprawy wskazać należy, że pozwany M. Ś. (2) uzyskał udział wynoszący 1/2 w prawie (...) w drodze umowy nabycia udziałów w celu ich umorzenia oraz umową przeniesienia udziału w prawie własności nieruchomości. na mocy umowy z dnia 28 listopada 2018 r. Na marginesie należy wskazać, że nie sposób zgodzić się z argumentacją powodów, zgodnie z którą pozwany M. Ś. (2) uzyskał udział w przedmiotowej nieruchomości pod tytułem darmym, spełniając tym samym przesłanki z art. 528 kc. Jak wynika bowiem z umowy

z dn. 28.11.2012, rep. A nr (...) udział 1/2 w prawie własności przedmiotowej nieruchomości został przeniesiony na pozwanego w zamian za nabycie udziałów Spółki w celu ich umorzenia. Nieuzasadnione wydaje się założenie powodów, iż sam fakt uzyskania przez pozwanego udziałów w rzeczony Spółce na podstawie umowy darowizny przesądza o uznaniu, iż miała miejsce zamiana korzyści darowej w postaci udziałów na udział w prawie własności, przy zachowaniu owego nieodpłatnego charakteru czynności, (k.281-287). Powyższe pozostaje przy tym bez wpływu na zasadność roszczenia powodów, gdyż w ocenie sądu pozwany będący synem dłużnika wiedział o okolicznościach uzasadniających uznanie czynności dłużnika za bezskuteczną (art.531 § 2 k. c).

Również i pozwana E. Ś. (2) uzyskała udział wynoszący 1/2 w prawie własności (...) również od spółki (...) sp. z o. o. Pierwotnie pozwana nabyła udziały w tej spółce, które następnie zostały przez spółkę przejęte od pozwanej celem ich umorzenia i jednocześnie spółka przekazała pozwanej w zamian za to udział wynoszący 1/2 w prawie (...). W związku z tym uznać należy, że nie zachodzi w stosunku do niej przesłanka unormowana w art. 531 § 2 k. c. w zakresie nieodpłatnego rozporządzenia. Jednak przepis ten zawiera jeszcze inną przesłankę, która może być zastosowana w przypadku rozporządzenia za wynagrodzeniem, a mianowicie fakt, że osoba ta wiedziała o okolicznościach uzasadniających uznanie czynności dłużnika za bezskuteczną. Trudno bowiem nie przyjąć argumentacji, że żona doskonale zna sytuację majątkową i finansową męża, czyli J. Ś. (2), który najpierw w umowie darowizny przekazał Nieruchomość córce a potem przy kolejnej czynności uczestniczył jako prezes spółki.

Abstrahując od powyższego, odnieść się należy również do poniżej przytoczonego orzeczenia Sądu Najwyższego, w którym wskazano, że domniemania paulińskie mają również zastosowanie (art. 527 § 3 i § 4 KC, art. 529 KC) w przypadku wytoczenia powództwa ze skargi pauliańskiej bezpośrednio przeciwko osobie, na rzecz której osoba trzecia rozporządziła uzyskaną korzyścią.

W orzeczeniu Sądu Najwyższego z dnia 24 września 2015 r. w sprawie o sygn. akt V CSK (...), wskazano, że z punktu widzenia potrzeby ochrony wierzyciela nie ma znaczenia kilkakrotny i wielopodmiotowy transfer korzyści majątkowej, jeżeli korzyść ta wyszła z majątku dłużnika (lub do niego nie weszła) w okolicznościach usprawiedliwiających roszczenie paulińskie wierzyciela (art. 527 KC). Dlatego w art. 531 § 2 KC przewidziano wprost możliwość wystąpienia wierzyciela bezpośrednio przeciwko ostatniemu nabywcy korzyści i jednocześnie domagania się uznania za bezskuteczną wobec wierzyciela ostatniej czynności prawnej z udziałem ostatniego nabywcy korzyści. Wierzyciel będzie jednak musiał wykazać, że osoba pozwana „wiedziała o okolicznościach uzasadniających uznanie czynności dłużnika za bezskuteczną”. Chodzi oczywiście o pozytywną wiedzę o obiektywnych i subiektywnych przesłankach skargi pauliańskiej, przewidzianych w art. 527 KC, tj. o przesłankach, które uzasadniałyby orzeczenie uznania czynności prawnej dłużnika z osobą trzecią za bezskuteczną wobec wierzyciela. Wiedza taka świadczy o udziale także ostatniego beneficjenta rozporządzenia w działaniu in fraudem creditoris. Wierzyciel może korzystać z tzw. domniemań pauliańskich mających ułatwić wykazania przesłanek subiektywnych skargi takie w procesie skierowanym przeciwko ostatniemu nabywcy korzyści (art. 527 § 3 i § 4 KC, art. 529 KC). Nie trzeba wykazywać wspomnianej wiedzy pozwanego nabywcy korzyści, gdy nabył on tę korzyść nieodpłatnie (art. 531 § 2 KC). W takiej sytuacji wystarczy wykazanie przesłanek uzasadniających uznanie czynności prawnej dłużnika z osobą trzecią za bezskuteczną (art. 527 KC).

W konsekwencji że chociaż pozwani w niniejszej sprawie jako nabywcy składników z majątku dłużnika są de facto osobami piątymi w sprawie, to przepisy art. 531 §2 kc i art. 527 kc. w dalszym ciągu znajdują w stosunku do nich zastosowanie i uzasadniają roszczenie wierzyciela ze skargi pauliańskiej. Przepis art. 531 § 2 KC nie ogranicza bowiem uprawnień wierzyciela do możliwości dochodzenia roszczenia z akcji pauliańskiej wyłącznie do pierwszego następcy prawnej osoby trzeciej, jeżeli tylko kolejni następcy prawni spełniają przesłankę wiedzy o okolicznościach uzasadniających uznanie czynności prawnej dłużnika za bezskuteczną lub korzyść uzyskali nieodpłatnie (wyrok Sądu Apelacyjnego w Ł. z dnia 27.11.2013, sygn. akt I Aca (...)).

Pozwani w niniejszej sprawie są ostatnimi nabywcami korzyści z majątku dłużnika w postaci udziału w nieruchomości o nr KW (...). Zgodnie z zacytowanym powyżej

orzeczeniem, wierzycielowi przysługuje w tym wypadku, niezależnie od mających miejsce po drodze transferów korzyści majątkowej w postaci przedmiotowego udziału, prawo do skorzystania z tzw. domniemań pauliańskich wskazanych w art. 527 § 3 i § 4 kc.

Mając na uwadze iż pozwani, na których przeszła własność przedmiotowej nieruchomości jako żona oraz syn bez wątpienia pozostają osobami bliskimi dłużnika, zastosowanie znajdzie art. 527§ 2 kc i uznanie, iż wiedzieli oni o tym, iż czynność dłużnika dokonana została z pokrzywdzeniem wierzyciela. Jak wynika z powyższego orzeczenia Sądu Najwyższego, wiedza taka świadczy o udziale nabywcy końcowego rozporządzenia majątkowego w działaniu in fraudem creditoris.

W świetle powyższego oraz w związku z treścią art. 531 §2 kc należy uznać, iż w niniejszej sprawie żądanie powodów co do uznania za bezskuteczną czynności w przedmiocie uzyskania udziału w przedmiotowej nieruchomości przez pozwanych jest zasadne, i zostało potwierdzone złożonymi w sprawie dokumentami.

W tym miejscu należy wskazać, że w doktrynie i orzecznictwie nie ma jednolitego poglądu co do sposobu dochodzenia przez wierzyciela roszczeń na podstawie art. 531 § 2 kc oraz tego, która z czynności powinna zostać objęta powództwem w przypadku skierowania roszczeń ze skargi paulińskiej przeciwko osobie czwartej i dalszym - czy mianowicie powinna to być czynność ostatnia to jest czynność między ostatnim nabywcą a poprzednim właścicielem przedmiotowej korzyści z majątku dłużnika, czy też zaskarżeniu powinien podlegać szereg czynności, które doprowadziły do wejścia ostatniego nabywcy w posiadanie składnika majątku dłużnika. Sąd przychylił się przy tym do poglądu pełnomocnika powodów, wyrażonego również m.in. w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 2012 r. ,sygn. akt II CSK (...) zgodnie z którym ze sformułowania zawartego w art. 531 § 2 KC nie wynika konieczność orzekania o bezskuteczności innych czynności, niż czynność dłużnika abv osiągnięty został skutek-umożliwiający egzekucję. Nie oznacza to jednak, że niedopuszczalne byłoby objęcie zaskarżeniem wszystkich czynności kolejno wiodących do osoby piątej, skoro czynności te jakkolwiek przesłankowo, muszą być poddane badaniu, aby ocenić zasadność powództwa o stwierdzenie bezskuteczności czynności dłużnika, które skierowane zostało przeciwko dalszemu nabywcy korzyści. Osiągnięcie skutku w postaci umożliwienia wierzycielowi egzekucyjnego doświadczenia usuwanej przed nim korzyści wymaga jednakże pominięcia, a więc uznania za bezskuteczne czynności, które spowodowały przemieszczenie korzyści do jej aktualnego dysponenta, a więc ostatniego nabywcy. Zgodzić się należy przy tym z pełnomocnikiem powodów, iż ze względów natury celowościowej taki sposób ujęcia przedmiotu zaskarżenia wydają się bardziej funkcjonalny, biorąc pod uwagę fakt iż w przypadku skierowania skargi paulińskiej jedynie co do czynności której stroną był ostatni nabywca, powstaje problem prawny związany z następującym postępowaniem egzekucyjnym. Kiedy korzyść przejdzie do majątku kolejnej osoby, stwierdzenie bezskuteczności czynności przenoszącej korzyść do tego majątku (to znaczy ostatniej czynności w ciągu) nie wystarczy aby przeprowadzić egzekucję, ponieważ brak będzie łączności pomiędzy tytułem wykonawczym wystawionym przeciwko dłużnikowi a stwierdzeniem bezskuteczności czynności, której dłużnik nie dokonywał. Orzeczenie uwzględniające powództwo ze skargi pauliańskiej ma charakter konstytutywny, wobec czego czynność dłużnika nadal pozostawałaby w mocy także względem wierzyciela i nie byłoby podstaw do podważenia wyłącznie czynności następczej względem działań (zaniechań) dłużnika. (Wyrok SN z dn. 12 kwietnia 2012 r. ,sygn. akt II CSK (...))

Mając na uwadze powyższe, ponieważ niezależnie od przyjętego poglądu w niniejszej sprawie powodowie zaskarżyli wszystkie kolejne czynności następujące na drodze przesunięcia majątku od dłużnika do nabywcy końcowego, powództwo w niniejszej sprawie podlegało uwzględnieniu.

Wobec powyższego **w pkt 1 sentencji wyroku** sąd uznał za bezskuteczną w stosunku do powodów:

- a. umowę darowizny zawartą w dniu 20 czerwca 2012 r. pomiędzy J. Ś. (1) a K. C. przed notariuszem W. D., Repertorium A numer (...),
- b. umowę przeniesienia na rzecz spółki z ograniczoną odpowiedzialnością przedmiotu aportu zawartą w dniu 25 czerwca 2012 r. pomiędzy K. C. a (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P., wpisanej do Rejestru

Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego w P. pod numerem KRS (...) przed notariuszem W. D., Repertorium A numer (...),

c. umowę nabycia udziałów w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w celu ich umorzenia oraz umowę przeniesienia udziału w prawie własności nieruchomości zawartej w dniu 21 listopada 2012 r. pomiędzy (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P., wpisanej do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego w P. pod numerem KRS (...) E. Ś. (1) zawartą przed notariuszem W. D., Repertorium A numer (...),

d. umowę nabycia udziałów w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w celu ich umorzenia oraz umowę przeniesienia udziału w prawie własności nieruchomości zawartej w dniu 28 listopada 2012 r. pomiędzy (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością wpisanej do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego w P. pod numerem KRS (...) M. Ś. (1) przed notariuszem W. C., Repertorium A numer (...)

których przedmiotem było prawo własności (...), a to w celu ochrony wierzytelności powodów w kwocie 5.000.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 14 czerwca 2012 r. do dnia zapłaty i kosztami procesu w łącznej kwocie 37.617 zł, a która to wierzytelność jest stwierdzona nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym wydanym w dniu 25 czerwca 2012 r. przez Sąd Okręgowy w P., Wydział I Cywilny w sprawie o sygn. akt I Nc (...) wyrokiem z dnia 14 października 2014 r. wydanym przez Sąd Okręgowy w P., Wydział I Cywilny w sprawie o sygn. akt I C(...) oraz wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...), Wydział I Cywilny z dnia 10 maja 2016 r. wydanym w sprawie o sygn. akt. I ACa (...).

O kosztach postępowania sąd orzekł na podstawie na podstawie art. 98 § 1-3 k.p.c. (zasada odpowiedzialności za wynik procesu). Na tej podstawie wobec uznania pozwanych za przegrywających proces sąd obciążył ich kosztami procesu i stosownie do art. 108 § 1 k.p.c. pozostawił ich szczegółowe rozliczenie referendarzowi sądowemu – **o czym orzeczono w pkt 2 sentencji wyroku.**

SSO Hanna Flisikowska